

binnenstad.nu

impulsen voor een beste binnenstad, 2009-2015

INHOUD

ANALYSE

Hoe staat de binnenstad er voor? > 6

OPGAVE

Nieuwe impulsen voor de binnenstad van nu > 10

FUNDAMENT

Binnenstad aantrekkelijker door kwaliteitsimpuls > 12

- 1 De binnenstad blijft open tijdens de verbouwing > 14
- 2 Binnenstad en omgeving in samenhang > 16
- 3 De tram en de binnenstad > 20
- 4 Een betrokken binnenstad > 22
- 5 Speerpunten van de kwaliteitsimpuls > 24
- 6 De bereikbare binnenstad > 32
- 7 De openbare ruimte is van ons allemaal > 36

COMMUNICATIE

Hoe verder op weg naar binnenstad.nu? > 40

De binnenstad van Stad

VOORWOORD Om onze prachtige binnenstad met zijn groeiende bezoekersstroom mooi en aantrekkelijk te houden zullen we flink ons best moeten blijven doen.

Groningen heeft een binnenstad om trots op te zijn en één die zich op diverse fronten onderscheidt van andere. En daarmee een binnenstad waar Stadgers en niet-Stadgers in grote getale naar toe komen. Om er te winkelen, te werken, te studeren, zich te vermaken. Om kunst of de monumentale buurtjes te bezoeken en elkaar te ontmoeten. Of omdat ze er wonen natuurlijk, want Groningen kent veel binnenstadsbewoners. De binnenstad is een belangrijke, zo niet de belangrijkste trekker van stad en regio. Met ruim 30 miljoen bezoekers per jaar, 30.000 arbeidsplaatsen en de vele scholieren en studenten, een grote variatie aan soorten functies en gebouwen is het stadshart een continu brandpunt van activiteit waar het op heel veel momenten een drukte van belang is.

Het is een binnenstad met een heel herkenbaar en klein centrum: omringd door de Diepenring spelen zich op één vierkante kilometer dagelijks een groot aantal gebeurtenissen af en vindt een groot aantal bewegingen plaats. Een intens beleefde binnenstad, met een compactheid die je nergens anders vindt. Het grotendeels binnen de Diepenring gelegen centrum (Binnenstad-Oost en het Westershavengebied rekenen we ook tot de binnenstad) wordt omringd door een aantal gebieden en functies die in de loop van de geschiedenis aan de rand van dat centrum zijn ontwikkeld, omdat er binnen de Diepen geen ruimte voor was. Westershaven, Ciboga, UMCG, Sontweg, Stationsgebied: ze hebben allemaal het nodige te bieden voor de ontwikkeling en de kracht van de binnenstad.

Met een krachtig binnenstadsbeleid hebben we er de afgelopen decennia een bruisend hart van gemaakt. Een belangrijke basis vormt nog altijd het Verkeerscirculatieplan uit 1977, waarmee het doorgaande verkeer uit het centrum verdween. Voorrang is er voor openbaar vervoer en fiets. Met de bus tot op de Grote Markt en met de fiets tot praktisch in de winkel. Andere belangrijke beleidskeuzes waren het behoud van grote publieksfuncties in en/of nabij het centrum (nieuwbouw UMCG, provinciehuis, rechtbank, Groninger Museum) en de (her)ontwikkeling van de Waagstraat en de Westershaven.

Rijksuniversiteit

Tegelijk is er in deze periode, door de aanleg van parkeergarages aan de rand van het centrum en P+R-voorzieningen aan de stadsrand, veel gedaan aan het verbeteren van de bereikbaarheid. Al deze jarenlang volgehouden - inspanningen van overheid, ondernemers, bedrijfsleven en dienstverleners hebben geleid tot drie eervolle titels in de afgelopen jaren: Beste Binnenstad, Fietsstad nr. 1 en Veiligste Stad van Nederland. Voor een ingrijpende nieuwe koers in ons binnenstadsbeleid is geen aanleiding. Uitgangspunt voor het nieuwe beleid is verder bouwen aan en voortzetten van wat we in de afgelopen decennia hebben bereikt, uiteraard met nieuwe eigentijdse accenten.

In de toekomst zullen vele mensen uit stad, regio, landsdeel en buitenland de binnenstad willen blijven bezoeken. Wij willen ze ook graag ontvangen, want alleen dan kan de binnenstad de trekkersrol die ze voor het realiseren van onze ambities moet vervullen, waarmaken. We moeten er dus voor zorgen, dat de binnenstad zo *aantrekkelijk* is en zo veel te bieden heeft, dat de bezoekers voldoende reden hebben om te (blijven) komen en er langer te verblijven. Groningen moet bij dit alles specifiek Gronings blijven en de nadruk leggen op vernieuwing. Want vernieuwing houdt de vaart erin, stilstand is achteruitgang. Groningen is dynamisch, energiek en innovatief en dat willen we laten zien. Dat maakt de stad aantrekkelijk en daagt uit om er telkens weer te komen. Want al dat nieuws is op zich al bezienswaardig.

We moeten er voor zorgen, dat je er gemakkelijk kunt komen: een *bereikbare* binnenstad dus. Dat realiseren we ook in de toekomst het beste door blijvend voorrang te geven aan openbaar vervoer en fiets. De tram zou daarbij een hoogwaardige oplossing kunnen zijn, die bijdraagt aan duurzaamheid, ook al omdat er vele bussen mee vervangen kunnen worden. Met een hoogwaardig vervoernetwerk zorgen we er voor dat de binnenstad goed wordt verbonden met de wijde omgeving: vanuit de regio ben je snel in het centrum van de stad. De binnenstad is en blijft voor de auto goed bereikbaar met de parkeergarages, maar zeker door de uitbouw en kwaliteitsverbetering van de P+R-voorzieningen. De looproutes tussen parkeergarages en Grote Markt vervullen een belangrijke functie voor de binnenstad binnen de Diepenring.

In een binnenstad waarin zo veel gebeurt als in die van Groningen, is het op straat, in de openbare ruimte op heel veel tijdstippen een drukte van belang. De binnenstad is de plek waar de hele stad terug te vinden is. Die menging van alles, die veelheid en de zeer gemêleerde activiteiten die dat genereert, is een van de belangrijkste kwaliteiten van de binnenstad. En het web dat dit alles verbindt, het netwerk van straten en pleinen, heeft een hoge mate van openbaarheid, is wezenlijk publiek domein, waarin iedereen thuis is en niemand te gast. Het binnenstadsbeleid is er al jarenlang op gericht die kwaliteiten vast te houden en te versterken. Door vast te houden aan die traditie en daar nieuwe vormen voor te vinden zijn we zuinig op de binnenstad.

*College van
Burgemeester en Wethouders*

Typisch Groningse kwaliteiten

1 > **Grote Markt**
kloppend hart van Stad

2 > **Roode Weeshuisplein**
wonen in de binnenstad

3 > **Broerplein**
Groningen studentenstad

4 > **Oude Kijk in 't Jatstraat**
fietsstad nr. 1

16 > **Noorderplantsoen**
bruisende festivals

15 > **Hoge der A**
historie en water rondom

14 > **Reitemakersrijge**
vernieuwende architectuur

13 > **Groninger Museum**
spraakmakende kunst

12 > **NS-hoofdstation**
binnenstad goed bereikbaar

11 > **UMCG**
top ziekenhuis om de hoek

10 > **Stadsschouwburg**
veelkleurig theater

9 > **Martinikerkhof / Prinsentuin**
groen rustpunt

5 > **Vismarkt**
4 dagen per week markt

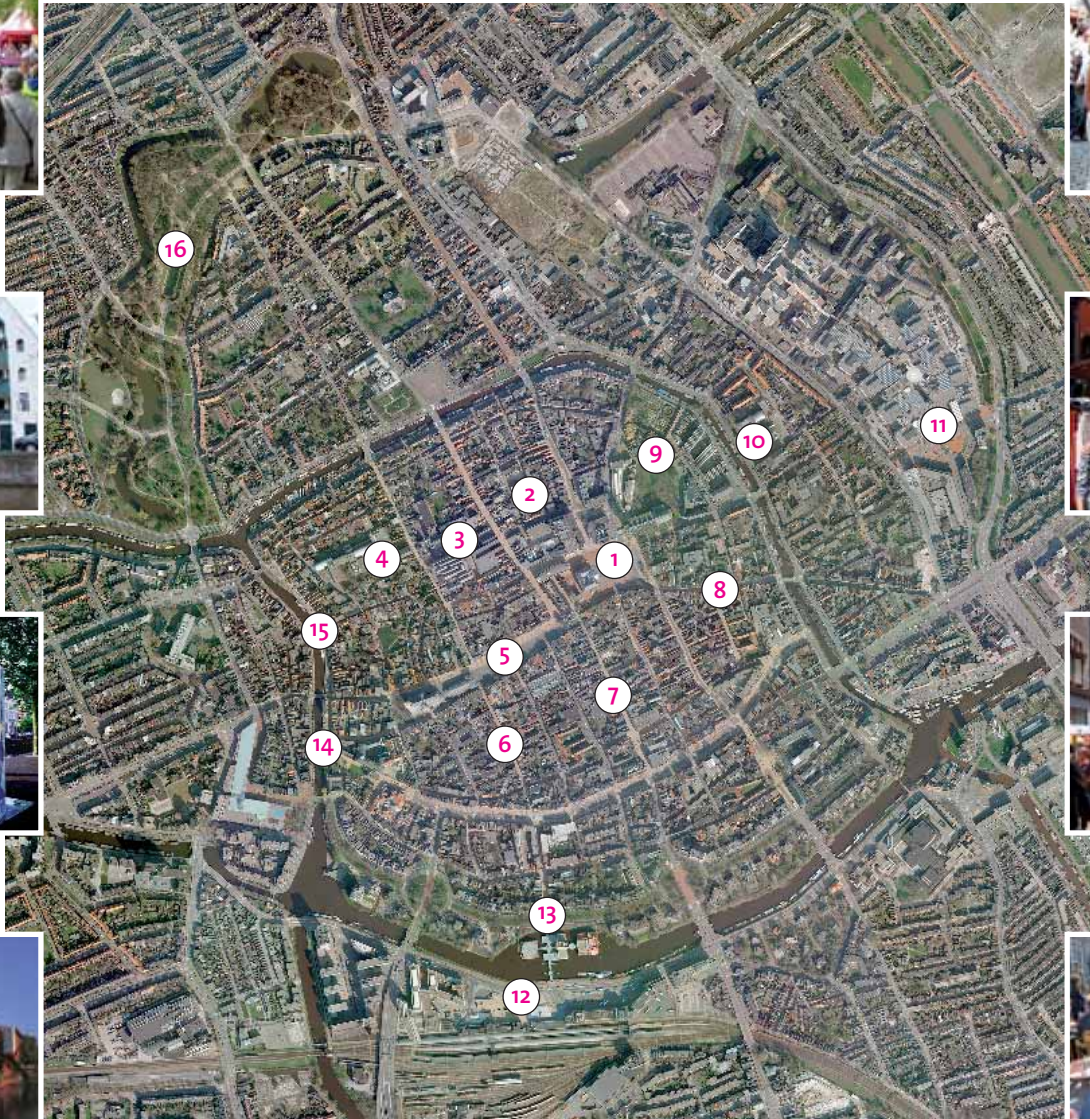
6 > **Folklingestraat**
eigenzinnige winkeltjes

7 > **Herestraat**
breed winkelaanbod

8 > **Poelestraat**
lekker op terras

Hoe staat de binnenstad er voor?

ANALYSE De binnenstad van Groningen doet het goed. Maar er komen een aantal nieuwe ontwikkelingen op de binnenstad af.

Groningen is op dit moment zeer aantrekkelijk voor veel mensen. Het aantal bezoekers van de binnenstad is, in vergelijking met andere grote steden, bijzonder groot. Dit dankzij de positie van onze stad in de regio en Noord-Nederland. Economisch heeft het ons geen windeieren gelegd: het aantal bezoekers nam fors toe tot ruim 30 miljoen per jaar en de omzet is gestegen naar rond de € 900 miljoen per jaar. Met ruim 30.000 arbeidsplaatsen is de binnenstad tevens één van de belangrijkste werkgelegenheidsconcentraties van de stad. Dit gaat gepaard met een omvangrijke dagelijkse pendel.

Een belangrijke kwaliteit van de Groningse binnenstad is het relatief grote en nog steeds groeiende aantal binnenstadsbewoners, deels vanwege onze functie als studentenstad. De binnenstad heeft een lange historie op het gebied van onderwijs en draagt bij aan het jonge en dynamische karakter van de stad. Zo beschikken wij er over een universiteit, verschillende vestigingen van het hoger beroepsonderwijs, middelbaar onderwijs en

basisonderwijs. Die historische verbondenheid tussen de binnenstad en de verschillende kennis- en opleidingscentra benadrukken we ook in de toekomst.

Niet alleen is de binnenstad voor al deze gebruikers aantrekkelijk, ze voelen zich er ook veilig en waarderen de kwaliteit van de openbare ruimte. De binnenstad is voor iedereen nog steeds goed bereikbaar, ondanks een toename van het verkeer. Het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer is de laatste jaren fors toegenomen en een succesvol P+R beleid zorgt voor het tijdig afvangen van veel auto's aan de rand van de stad. We beschikken over voldoende parkeerareaal rondom de binnenstad om diegenen die doorrijden een plek te kunnen bieden.

Het gaat dus goed met de binnenstad en dat wordt gewaardeerd. We zien het terug in het grote aantal titels die we de afgelopen jaren hebben gekregen. Om dat zo te houden, zullen we in moeten spelen op een aantal ontwikkelingen die op ons afkomen, de kansen die dat biedt benutten en de opgaven waar we ons voor gesteld zien oppakken.

‘Binden en boeien van de bezoeker’

De binnenstad haalt haar bezoek vooral uit de stad en de regio. In de structuurvisie geven we aan dat de Stad de komende jaren nog enigszins zal blijven groeien en

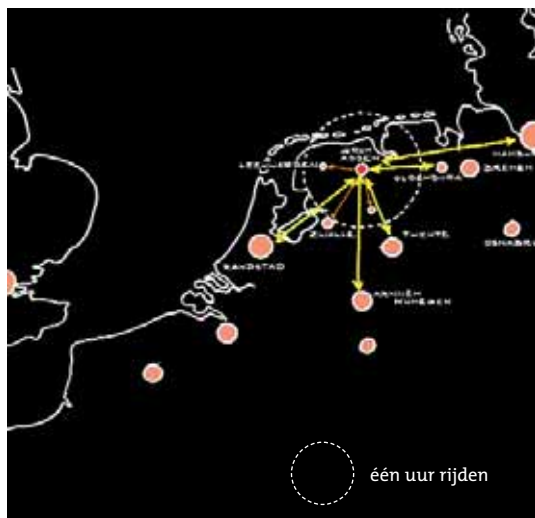
haar jonge karakter als gevolg van de toestroom van studenten zal behouden. Tegelijkertijd vergrijsd de wijde regio rondom de stad en zal er een forse verdunning plaats vinden. Om de economische positie van de binnenstad te behouden en te versterken zullen we nog meer aan klantenbinding moeten doen en vooral ons klantenbereik moeten vergroten. Dat is nog een hele opgave, gezien de toenemende concurrentie tussen (binnen-)steden om de gunst van bezoeker en toerist. De voortekenen zijn echter gunstig, het bovenregionale bezoek is de afgelopen jaren licht toegenomen. Maar om ook in de toekomst deze bovenregionale bezoeker te blijven trekken zullen we moeten opvallen, onze 'kop boven het maaiveld' uit moeten steken. We zullen moeten inzetten op een breed programma, waarmee we ons op (inter)nationaal niveau kunnen onderscheiden.

Een uitstekende bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor het aantrekken van deze bezoekers uit de stad, de regio en van verder weg. Deze bereikbaarheid is goed, zowel met fiets, OV als auto. Naar verwachting zal de dagelijkse bezoekersstroom naar stad en binnenstad de komende jaren fors toenemen, met onder andere een toenemend autogebruik. Om een leefbare binnenstad te houden is er alle reden om het gebruik van openbaar vervoer en fiets te blijven stimuleren. We zullen met name de regionale bezoeker moeten verleiden met het openbaar vervoer naar de binnenstad te komen, om zo ook op de langere termijn de binnenstad bereikbaar te houden. Daarbij staan we voor de opgave om nieuwe oplossingen te vinden, want de ruimte in de binnenstad voor nog meer (city)bussen is zeer beperkt. Eigenlijk is met de huidige intensiteit de grens bereikt. De verdere toename van het fietsgebruik maakt niet

alleen veilige fietsroutes noodzakelijk, maar ook een (forse) uitbreiding van stallingmogelijkheden.

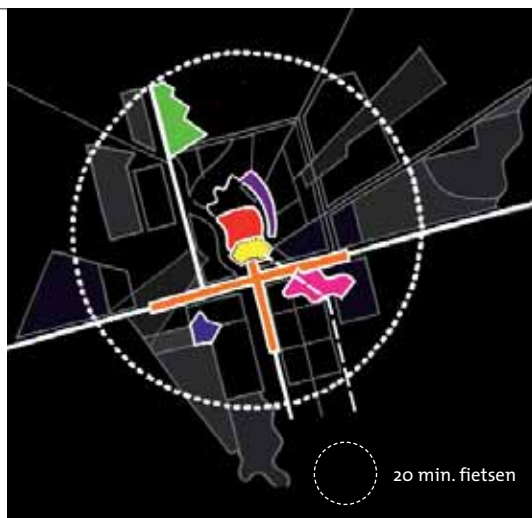
Herstel van evenwicht en samenhang

Ter versterking van de binnenstad en om ruimte te geven aan grootschaliger functies hebben we in het verleden het bronpuntenbeleid ontwikkeld. Zo heeft de Westerhaven een gunstige uitwerking gehad. Het leidde tot een verbreding van het kernwinkelgebied, waardoor de straten tussen de Westerhaven en het centrumgebied een upgrading hebben ondergaan en zeer aantrekkelijke winkelstraten zijn geworden. Het totale winkelgebied dreigt echter uit balans getrokken te worden, waardoor het kernwinkelgebied minder compact wordt en de Grote Markt perifeer komt te liggen. Extra stimulansen voor de noordelijke en oostelijke binnenstad zijn daarom van groot belang. Door te investeren in nieuwe winkels rond de Grote Markt aan oost- en noordzijde wordt voldoende massa gerealiseerd om de Grote Markt weer onderdeel te laten worden van het winkelwandelcircuit. De binnenstad en zijn directe omgeving hebben elkaar nodig. Voor het herstel van het verstoorde evenwicht is goede samenhang in de ontwikkeling van de binnenstad en een aantal gebieden en functies in de ring er omheen cruciaal. De ontwikkeling van Ciboga en het Ebbingekwartier aan de noordkant van de binnenstad en het Damsterdiep en Sontweg aan de oostkant van de binnenstad zijn reeds gestart. Ook zullen we fors moeten investeren in een steviger verbinding met deze bronpunten om ten volle van hun potentie te kunnen profiteren en ook zij omgekeerd van de nabijheid van de binnenstad. De ontwikkeling van het stationsgebied aan de zuidzijde van de binnenstad is bij uitstek van

Binnenstadsvisie: afstand auto / OV

De binnenstad van de regio in (inter)nationaal verband

Binnenstadsvisie: fietsafstand

De binnenstad en de dynamo's

- Zernike
- UMCG / Bodenterrein
- Binnenstad
- Stationsgebied
- Martiniziekenhuis e.o.
- Europapark

Binnenstadsvisie: loopafstand

Versterken samenhang met het centrum

- Stationsgebied
- Sontweg
- UMCG / Bodenterrein
- Ebbingekwartier / Ciboga
- Westerhaven

belang voor het stadshart. Maar vanwege een evenwichtige ontwikkeling zijn ook impulsen bij de andere bronpunten en dynamo's vereist.

Een zwaar accent op veelkleurigheid en diversiteit

De bezoekers van binnensteden hebben veranderende wensen en verwachtingen. Zij willen in de toekomst een binnenstad waar op verschillende momenten en voor ieders gading wat te halen valt. Waar we vroeger doelgericht naar de binnenstad gingen om iets te kopen, gaan we nu om verrast en vermaakt te worden, om te 'funshoppen'. Deze vrijetijd- of leisurfunctie van binnensteden wordt steeds belangrijker.

Diversiteit, specialiteit en kwaliteit zijn daarbij sleutelwoorden. Niet alleen in het winkelaanbod, maar juist in de combinatie en mix van functies: winkels, horeca, restaurants, leisure, evenementen en de inrichting van de openbare ruimte. Het gaat meer en meer om de totale beleving van de binnenstad.

We hebben sterke troeven in handen: de Groningse functiemenging, ons cultuuraanbod, de stedelijke atmosfeer, de combinatie van een historisch karakter met nieuwe architectuur, de kwaliteit van de openbare ruimte en het levendige en gemoedelijke verblijfsklimaat. Toch zal in de toekomst nog meer moeten worden ingespeeld op de vraag naar kwaliteit.

Vernieuwing en verbreding van het aanbod is een opgave voor de vele functies die de binnenstad levendig en aantrekkelijk houden. Zo ontbreekt in ons winkelaanbod het hogere segment, is er onvoldoende ruimte voor schaalvergroting en zien we een toename van filialisering. De horeca ontwikkelt zich te eenzijdig.

De inrichting en het gebruik van de openbare ruimte staan met de veelheid van functies, de drukke en soms botsende belangen onder druk. Om de binnenstad voor vele groepen aantrekkelijk te houden, ook voor ouderen en gezinnen met kinderen, zijn extra maatregelen nodig. Door een betere spreiding in tijd en ruimte van verschillende activiteiten kan iedereen zich blijvend welkom voelen in de binnenstad.

Een duurzaam leefmilieu als opgave voor ons allen

De kwaliteit van de binnenstad van Groningen is van hoog niveau. Er wordt met plezier gewerkt, gewoond, gewinkeld en uitgegaan. Men voelt zich er veilig. Maar in een intensief gebruiksgedebied als de binnenstad staat de kwaliteit van het leefmilieu onder druk. De druk op de openbare ruimte is fors toegenomen als gevolg van de toename van mensen, verkeer, geparkeerde fietsen en uitstallingen en terrassen. Het groeiende aantal bussen in de binnenstad zorgt voor een slechte kwaliteit van de lucht en de klimaatverandering zal ook zijn effecten hebben. We moeten daarom investeren in de kwaliteit van het leef- en woonklimaat om bezoekers en bewoners ook op de langere termijn een fijne leefomgeving te bieden.

De mogelijke komst van de tram biedt grote kansen om het leefmilieu in de binnenstad drastisch te verbeteren. Als historische stad aan het water binnen de oude vestingwallen hebben we een aantal extra sterke punten die bijdragen aan dit prettige leefklimaat. We bezitten veel groen, veel water en ook rustige plekken, als afwisseling van de drukke pleinen en straten, maar maken er tot nog toe onvoldoende gebruik van.

Prinsentuin

Forum

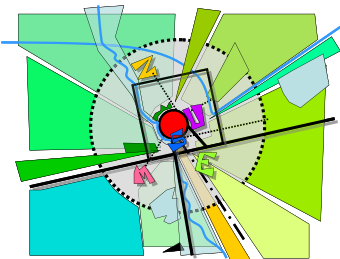

Impressie Nieuwe Markt

Nieuwe impulsen voor de binnenstad van nu

OPGAVE De binnenstad heeft te maken met nieuwe ontwikkelingen en opgaven.

Een impulsprogramma voor de binnenstad benut die kansen optimaal.

De stad Groningen heeft forse ambities. We streven onverminderd naar een sterke economische positie van Groningen en willen meer zijn dan hoofdstad van het Noorden. We willen voldoende werkgelegenheid en een gezond leefklimaat bieden voor de inwoners van stad en regio en tegelijkertijd ook inspirerend en vernieuwend bezig zijn. Sterk, sociaal, duurzaam en eigenzinnig zijn de kernbegrippen van onze ambitie zoals verwoord in de Structuurvisie *Stad op Scherp*. We onderscheiden ons immers van de Randstad, van andere grote steden en van het gevarieerde landschap om ons heen. De stad is typisch en herkenbaar Gronings en op die kwaliteit zijn we trots. De binnenstad is een plek bij uitstek waardoor we ons onderscheiden en waarmee de Stad zich op regionaal en nationaal niveau kan profileren.

In 2002 formuleerden we een visie op de binnenstad: *Hart in de Stad*. Sindsdien is er veel gebeurd en boekten

we vooruitgang. De visie is inspirerend en sturend voor de ontwikkeling van de binnenstad gebleken. Niet in het minst omdat we mogen constateren dat alle partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de binnenstad, dat de afgelopen jaren in goede samenwerking en vanuit hetzelfde perspectief hebben gedaan. Een perspectief dat heel veel betrokkenen op de been brengt. Zo heeft het Forum laten zien hoe de stad en de binnenstad in het bijzonder velen ter harte gaat. Dat die gezamenlijke inzet van overheid, ondernemers, bedrijfsleven en culturele organisaties loont, mag blijken uit het feit dat de aanwijzing tot Beste Binnenstad onder andere werd gemotiveerd door het Groningse samenwerkingsmodel dat we de afgelopen jaren hebben vormgegeven.

Het gaat goed. We beschikken over een binnenstad van hoge kwaliteit. Maar om dat zo te houden, om aan de top te blijven en om gebruik te kunnen maken van de kansen die Groningen heeft, zullen we erg ons best moeten doen. Er zijn redenen genoeg om de opgave waarvoor we ons gesteld zien te verwoorden en deze te vertalen in nieuwe impulsen voor de binnenstad voor de komende 10 à 15 jaar.

> Om aansprekend en aantrekkelijk te zijn zal de binnenstad zich continu moeten blijven vernieuwen en inspelen op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe

formules. Juist het vernieuwende element van de Groningse aanpak is voor velen aanleiding om de stad te bezoeken. Vernieuwing betekent ook veel werk en de nodige onrust. We vinden het onze opgave om de binnenstad aantrekkelijk te houden, zeker ook tijdens de uitvoering van de bouwwerkzaamheden. Om dit te bereiken is voor de komende jaren juist een extra accent op activiteiten en programma's van hoge kwaliteit op het gebied van cultuur, leisure, evenementen en horeca van doorslaggevend belang. Forum en spraakmakende festivals zetten Groningen en de binnenstad duidelijk op de kaart. We leggen de komende jaren het accent op de 'software', naast de op stapel staande investeringen in de 'hardware'.

- > De binnenstad heeft belang bij het gebied rondom de Diepenring. Wil de binnenstad de komende jaren haar aantrekkelijkheid behouden en uitbouwen, dan moet ze meer profiteren van en zeker ook bijdragen aan de ontwikkeling van haar directe omgeving. Een aantal gebieden in de ring rondom de binnenstad zal door ontwikkeling ervan en/of door verbetering van de relatie met het centrum een belangrijke bijdrage aan de veelkleurigheid en diversiteit van de binnenstad leveren: Stationsgebied, Ebbingekwartier, UMCG en Binnenstad-Oost, Sontweg en Westerhaven.
- > Cruciaal voor het vergroten van ons verzorgingsgebied is een uitstekende bereikbaarheid. We zetten in op een forse verbetering van de OV-bereikbaarheid, om met name de regionale bezoeker te verleiden met het openbaar vervoer naar de binnenstad te komen. De mogelijke komst van de tram, waarover Groningen zich beraadt, biedt daarbij extra perspectief. Voor de

economische en culturele ontwikkeling van de binnenstad en tevens als stimulans voor het herstel van het evenwicht op plekken waar dat verstoord is of onder druk staat. Als we kiezen voor de realisatie van de tram, dan zal het structurerend effect op de binnenstad een belangrijk onderdeel van de afwegingen betreffen. Vanwege de enorme impact is een zorgvuldige inpassing dé grote opgave waar we ons voor gesteld zien.

- > In de binnenstad hebben we te maken met een groot aantal belangen en vele belanghebbenden. Dit vraagt soms om ingrijpende keuzes en altijd om duidelijke sturing. De afgelopen jaren hebben we met strikte regelgeving en grote investeringsprojecten de kwaliteit van de binnenstad op een hoog niveau gebracht. Maar als overheid doen we het niet alleen. Om onze ambities te kunnen realiseren is inzet en betrokkenheid van velen nodig. Die inzet en betrokkenheid en ook (nieuwe) vragen en wensen van ondernemers, ontwikkelaars en publiek, maken een ander sturingsconcept noodzakelijk.

Bovenstaande opgaven, de eerder geschetste ontwikkelingen en de bijdrage die de binnenstad kan en moet leveren aan onze ambities op economisch, duurzaam en cultureel gebied, noodzaken tot het formuleren van een nieuw programma, waarmee we de toekomst van de binnenstad de nodige impulsen kunnen geven. Dit programma biedt de basis voor een gezamenlijke inspanning die nú ingezet moet worden om in de toekomst tot het gewenste resultaat te komen: **binnenstad.nu!**

Binnenstad aantrekkelijker door kwaliteitsimpuls

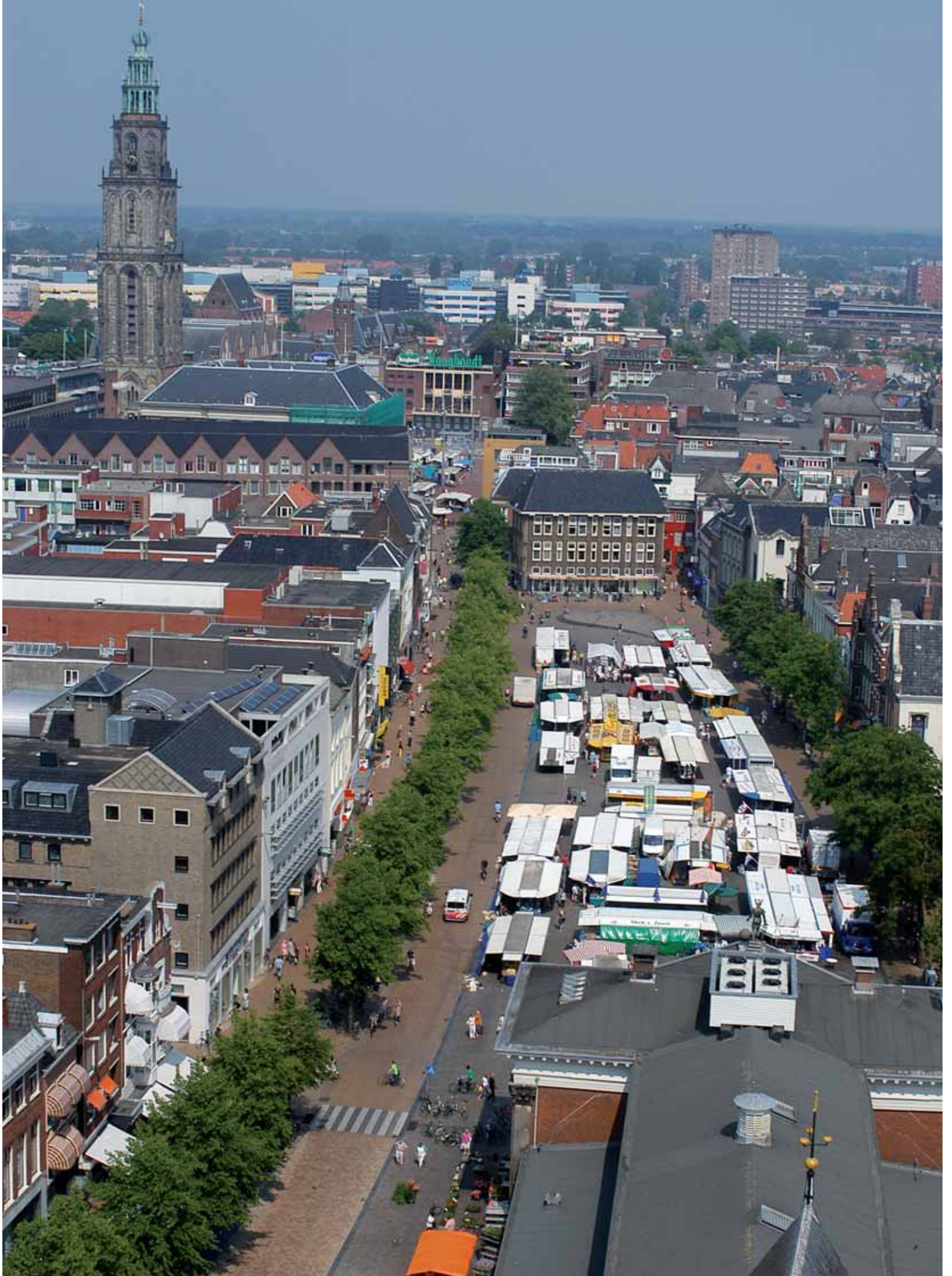
FUNDAMENT Blijven vernieuwen,
op een veelkleurige en duurzame manier.
Kwaliteitsverbetering staat centraal.

Binnenstad.nu heeft als belangrijkste doelstelling het versterken en zichtbaar maken van de kwaliteiten die de binnenstad te bieden heeft. Door de aantrekkelijkheid van de binnenstad te vergroten, door een breed scala aan bezoekers een reden te geven om de binnenstad te bezoeken, verwachten we ook dat het bezoek de komende jaren zal kunnen toenemen.

Met een zich steeds *vernieuwende* binnenstad, in samenhang met de omliggende ring, geven we niet alleen een antwoord op ontwikkelingen en kansen, maar laten we ook zien waarom er steeds weer redenen zijn om de binnenstad met een bezoek te vereren. In deze concept-nota schetsen we de lijnen waarlangs we ons als college van B&W de verdere vormgeving van deze hoofddoelstelling voorstellen. Daarbij wordt veel aandacht geschonken aan de *bereikbaarheid*. Die vormt immers een uiterst belangrijke voorwaarde voor het daadwerkelijke bezoek aan de binnenstad.

De *veelkleurigheid en diversiteit* die onze binnenstad kenmerkt, benutten we niet alleen, maar bouwen we ook uit. Door te voorkomen dat de ene functie de andere domineert bewaren we het evenwicht, in het besef dat dit in een dynamische en levendige binnenstad altijd iets tijdelijks is en permanent aandacht behoeft. *Kwaliteitsverbetering* voorkomt eenzijdigheid en maakt de binnenstad aantrekkelijk voor een breed publiek. De binnenstad kent vele verschillende deelgebieden, ieder met een eigen identiteit en functie (wonen, werken, winkelen, horeca, enzovoort). Met de ontwikkeling van een aantal sfeergebieden geven we ze een impuls en maken we voor verschillende interesses duidelijk wat de binnenstad aan gevarieerde mogelijkheden te bieden heeft. Niet alles gebeurt op dezelfde plek en in een beperkt tijdsbestek. Door in te zetten op spreiding van functies en activiteiten in tijd en ruimte benutten we de mogelijkheden van de binnenstad optimaal.

Een aantrekkelijke binnenstad is een *duurzame* binnenstad met een gezond leefklimaat voor bewoners en bezoekers. De kwaliteit van de *openbare ruimte* maakt het alleszins de moeite waard om het publieke domein voor een breed publiek beschikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk te houden.

Impressie van een nieuwe Oostwand

Peplum (A Star is Born)

De binnenstad blijft open tijdens de verbouwing

1 Niet alleen de langere termijn is van belang. De eerstkomende jaren zijn beslissend.

Een aantal projecten die voor de binnenstad van groot belang zijn staat inmiddels op stapel. De ontwikkeling van de Oostwand van de Grote Markt is ver gevorderd en de bouw van Forum kan naar verwachting over een paar jaar starten. De planontwikkeling van de Noordwand is gestart. In het voorjaar van 2009 wordt duidelijk of de binnenstad de tram kan verwelkomen. Ook in 2009 kan een begin worden gemaakt met de herinrichting van de Diepenring. De uitvoering van deze grote projecten zal een groot aantal jaren in beslag nemen. In de binnenstad zullen we lange tijd getuige kunnen zijn van grote en spraakmakende bouwwerkzaamheden. Werkzaamheden waaraan de vernieuwing waarmee de stad bezig is heel goed af te lezen zal zijn. Maar die werkzaamheden zullen ook druk uitoefenen op het functioneren en de aantrekkelijkheid van de binnenstad.

Met het formuleren van een perspectief voor de binnenstad op langere termijn zijn we er daarom niet. Ook gedurende de jaren waarin een grote vernieuwingsoperatie zich voltrekt, zal de binnenstad een zodanige kwaliteit moeten handhaven en bieden, dat de bezoekers in grote getale blijven komen. We streven er dan ook naar om van de vernieuwingswerkzaamheden in de binnenstad op zichzelf een reden te maken om de binnenstad te bezoeken. We kunnen er immers onze eigenzinnig Groningse traditie van spraakmakende vernieuwing goed mee laten zien. In samenhang met een uitgekende bouwplanning en een goed bereikbaarheidsplan, ontwerpen we dan ook een activiteiten- en evenementenprogramma dat een grote stroom bezoekers naar de binnenstad blijft trekken. Deze eerste en belangrijkste opgave zal de inzet vragen van een groot aantal betrokkenen, waaronder ondernemers, Marketing Groningen, Forum en andere culturele instellingen, en een beroep doen op hun inzet en creativiteit.

UMCG

Binnenstad en omgeving in samenhang

2 Rondom de binnenstad ontwikkelen zich nieuwe functies en gebieden, die een toevoeging betekenen voor het binnenstadsaanbod. Door deze gebieden in samenhang met de binnenstad te ontwikkelen versterken we beide.

Er zijn steeds meer functies die qua omvang of bereikbaarheidseisen niet (meer) in de 'oude' binnenstad kunnen of willen functioneren. Zoals functies die een zeer groot bereik hebben en op (inter)nationaal niveau een rol spelen. Of ruimte-extensieve functies, die juist veel publiekstromen genereren. Bijvoorbeeld het UMCG, de Rijksuniversiteit en het Kunstvakonderwijs. Functies die vaak extra kleur aan de stad geven, maar die inmiddels aan de rand of iets verder weg van het centrum een plek hebben gevonden. Het centrum van de binnenstad kan optimaal van de kwaliteiten van deze

gebieden profiteren door daar ontwikkelingen te stimuleren die een aanvulling op en versterking van de binnenstad betekenen.

Het stationsgebied is bij uitstek zo'n gebied. Natuurlijk als entreegebied, maar bovenal als visitekaartje van de binnenstad. Een aansprekend, dynamisch en aanvullend programma zorgt ervoor dat het binnenstadsgevoel al bij het station begint.

Betere verbindingen zijn hard nodig, om combinatie-bezoek over en weer uit te lokken en meer synergie te genereren. Een goede openbaar vervoersverbinding van het centrum met het Stationsgebied, het UMCG en het Ebbingekwartier - naast natuurlijk een goede verbinding met de regio - heeft grote betekenis voor de ontwikkeling van de binnenstad. Ook voor Sontplein/Damsterdiep en de Westerhaven streven we naar aantrekkelijke, snelle en sociaal veilige routes voor het langzame verkeer. Deze verbindingroutes zien we als 'gangmakers' voor de ontwikkeling van deze relatie en het tussenliggende gebied. Ruimtelijke en functionele ingrepen kunnen deze verbinding versterken.

> Voor de binnenstad vervult het Stationsgebied een belangrijke functie *als entreegebied en als visite-*

Damsterdiep straks

Cascade

Binnenstad en omgeving in samenhang

kaartje. Dit stelt eisen aan de bereikbaarheid, aan het te realiseren programma (aanvullend op binnenstad, grootschalig, bezoekersintensief, uitnodigend) en aan de route(s) van het station naar de binnenstad. Vanwege de barrièrewerking van het spoor is een goed vormgegeven route cruciaal, om ten volle van de strategische ligging nabij de binnenstad te profiteren. Naast een zgn. passerelle over het spoor en een goed ingerichte openbare ruimte, gaat het dan vooral om een directe verbinding naar de binnenstad.

- > Het *UMCG* is de grootste werkgever met 10.000 werknemers en ruim 1,2 miljoen bezoekers per jaar. De relatie tussen het *UMCG* en de binnenstad willen we nadrukkelijk verbeteren, om hier ook economisch van te kunnen profiteren.
- > De ontwikkeling van het *Ebbingekwartier* tot een creatieve zone, tezamen met de realisatie van *Ciboga* (met een stevige impuls voor wonen en parkeren) is een goed antwoord op de zwakke positie die het noordelijk deel van de binnenstad in de afgelopen jaren heeft gekenmerkt.

- > Met de ontwikkeling van de *Westerhaven* heeft de westkant van de binnenstad een succesvolle impuls gekregen. Naast een zeker onderbenut deel van het complex verdienen de routes naar de binnenstad aandacht.
- > Er is gekozen voor de ontwikkeling van het *Sontplein* als de nieuwe locatie voor grootschalige detailhandel. Naast een goede verbinding met de citybus is vooral een aantrekkelijke wandelroute noodzakelijk om bezoek aan de binnenstad te stimuleren. Het Eiland nabij het Damsterdiep en Oosterhaven, speelt hierbij een belangrijke rol, terwijl tevens nieuwe mogelijkheden voor de Steentilstraat/Oosterstraat en de Nieuwegeweg/Poeleplein ontstaan. Mogelijk biedt een snelle verbinding over het water ook nog kansen (bijv. watertaxi).

Schets van het Boterdiep met een dubbele trambaan

In februari 2009 is het voorkeustracé van de eerste tramlijn in de stad Groningen gepresenteerd door de Stuurgroep RegioTram. Dit voorkeustracé loopt van het Hoofdstation, via onder andere het Zuiderdiep, de Oosterstraat, de Grote Markt, het Boterdiep en het Noorderstation naar het Zernikecomplex. Het gehele tracé is dubbelbaans. Uitvoeriger informatie over de tracékeuze is te vinden in het rapport Voorkeustracé 1e lijn Hoofdstation - Zernike en op www.regiotram.nl.

Van 23 februari tot en met 23 maart 2009 vond de inspraakperiode plaats. Mede op basis van de inspraakreacties wordt een definitief voorstel voor het tracé van tramlijn 1 uitgewerkt, dat in juni 2009 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad en Provinciale Staten. De eerste tram naar Zernike gaat volgens plan in 2014 rijden.

De tram en de binnenstad

3 Groningen onderzoekt of er na 60 jaar weer een tram kan komen.

Er wordt ingezet op een RegioTram.

De binnenstad heeft er groot belang bij dat bezoekers uit Stad en Ommeland er gemakkelijk kunnen komen. Is het niet per fiets of te voet, dan het liefst met openbaar vervoer. Met de ontwikkeling van een hoogwaardig regionaal OV-netwerk, Kolibri, bieden we de regionale bezoekers een volwaardig alternatief om snel vanuit de wijde omtrek naar het centrum te komen. De RegioTram is onderdeel van dit netwerk. Omdat de grenzen aan het aantal bussen dat de binnenstad kan aandoen zijn bereikt, wordt onderzocht of de tram realiseerbaar is en een bijdrage aan de economische en culturele ontwikkeling van de binnenstad kan leveren. Hierbij is onder andere aan de orde dat de tram een duurzame oplossing kan betekenen, doordat een groot aantal bussen, zo niet alle, op termijn zou kunnen verdwijnen uit in ieder geval het gebied rondom de Grote Markt. We gaan ook na of en in hoeverre de tram een bijdrage kan leveren aan de goede verbindingen van de binnenstad met omliggende bronpunten en de wijken in het noorden en oosten van de stad.

De mogelijke komst van de tram kan niet alleen een enorme impuls geven, het is ook een ontwikkeling met grote impact voor alle andere functies die zich in de binnenstad bevinden. Zo kan de vermindering van het ruimtebeslag door bussen mogelijkheden bieden voor de herinrichting en vergroting van de openbare ruimte en daarmee voor andere gebruikers zoals voetgangers en fietsers. De binnenstad staat voor de opgave om qua inrichting en gebruik van diverse straten en pleinen een goed evenwicht te vinden tussen de belangen van snel openbaar vervoer en die van ondernemers, fietsers, leveranciers, evenementen, kermis en markt. Ook is er de opgave om dat wat we willen bereiken met de ontwikkeling van Grote Markt, Oost- en Noordwand en Forum optimaal in verband te brengen met de bereikbaarheid voor het openbaar vervoer. We willen immers het evenwicht in de binnenstad herstellen en de Grote Markt weer die centrale positie geven, die deze ooit ook had.

De komende maanden staan in het teken van de discussie over het tracé van de eerste tramlijn tussen Hoofdstation en Zernike. De uiteindelijke keuzes zullen mede richtinggevend zijn voor verdere uitwerking van een aantal voornemens en maatregelen die voor de komende jaren voor de binnenstad op het programma staan.

Een betrokken binnenstad

4 Met inzet en betrokkenheid van velen werken aan permanent vernieuwen. Samen aan het stuur van de binnenstad.

In de binnenstad is sprake van een groot aantal belangen en vele belanghebbenden. Dat vraagt soms om ingrijpende keuzes en altijd om duidelijke sturing. De wijze waarop het binnenstadsbeleid de afgelopen jaren vorm heeft gekregen, heeft veel goeds gebracht: het Verkeerscirculatieplan, het Bestemmingsplan Binnenstad, het OV-en fietsbeleid, Binnenstad Beter en Ruimte voor Ruimte. Naast duidelijke en soms strakke regelgeving zijn ook overheidsinvesteringen ingezet als trekker voor een zich ontwikkelende binnenstad. Zo hebben het Groninger Museum, het Waagstraat-complex en de Westerhaven een enorme betekenis voor de binnenstad gehad en verwachten we een zelfde, zo niet meer effect van Forum en de aanpak van de Oost- en Noordwand van de Grote Markt.

Als overheid doen we het niet alleen. Om alle ambities die we voor de binnenstad hebben te kunnen realiseren, is de inzet en betrokkenheid van velen nodig: ondernemers, ontwikkelaars, bewoners, winkeliers, horeca, vervoerders, werkgevers en natuurlijk de bezoekers die zich thuis willen voelen in een levendige en bruisende binnenstad.

Die inzet en betrokkenheid en ook de (nieuwe) vragen en wensen van ondernemers en publiek, maken een sturingsconcept noodzakelijk dat meer en meer gebaseerd is op het stimuleren en faciliteren van initiatief en investeren, op samenwerken, waarbij soms wordt gegeven en soms wordt ontvangen, en op overleg en communicatie. Een concept waarin de overheid het voortouw neemt, een voorbeeldfunctie vervult en een beroep doet op de energie en verantwoordelijkheid van burgers en belanghebbenden. De binnenstad vernieuwen en beheren doen we met z'n allen. In een 'betrokken binnenstad' weten velen zich betrokken bij het wel en wee van de binnenstad. De binnenstad maken we aantrekkelijk door duidelijke regels af te spreken, door elkaar aan te spreken en ook door eenmaal afgesproken en vastgestelde regels ook consequent te handhaven. Met dit alles wordt de binnenstad meer en meer waarvoor hij is bedoeld: een plek en evenement voor iedereen!

De binnenstad beschikt over een groot aantal overlegorganen en platforms waar gemeente en een breed spectrum aan belangenorganisaties elkaar treffen. In een nadere beschouwing willen we komen tot een oordeel met betrekking tot de efficiency en effectiviteit ervan. Ook nemen we de interne organisatie nog eens onder de loep. We bezien de mogelijkheden van deregulering in de binnenstad. Met de voortzetting van het Huiskamerproject en optimale communicatie blijven we werken aan een aantrekkelijke binnenstad met een publiek domein waar we ons mee onderscheiden en waar we trots op mogen zijn.

**Binnenstadvisie:
functionele transformatie**

Stationsgebied

Noordwand Grote Markt

Muurstraat / Hoekstraat

Damsterdiep

Ebbingekwartier / Ciboga

Minerva e.o.

*Oostwand Grote Markt /
Forum*

Bodenterrein

Versterken van verbinding

Sontweg e.o.

Forum

Speerpunten van de kwaliteitsimpuls

5 Samen met veel betrokkenen werken we op vele fronten aan een breed programma. De bouwstenen van een attractieve, vernieuwende binnenstad.

Voor binnensteden geldt dat het prettig doorbrengen van de tijd, het ontmoeten en verrast worden, een steeds belangrijker functie wordt. Mensen willen in het stadscentrum een bijzondere combinatie van detailhandel, vrije tijd, dienstverlening, horeca en cultuur tegenkomen waardoor ze nieuwe prikkels opdoen en vermaakt worden. Ze gaan minder doelgericht voor een bepaald koopje naar de stad maar wandelen rond, worden verrast, eten een broodje en ontmoeten bekenden. Het is een ontwikkeling die de laatste jaren groeit en die zorgt voor een flinke toename van het aantal bezoekers en de bestedingen in de binnenstad.

Om nationaal en regionaal steeds weer aantrekkelijk te zijn, zetten we in op continue vernieuwing. Vernieuwing om elke keer weer verrassend te zijn en vooral herhalingsbezoek te stimuleren. Niet alleen door in te spelen op nieuwe ontwikkelingen, maar juist ook door de huidige topkwaliteiten beter in beeld te brengen en uit te bouwen.

Daarbij focussen we op de *veelkleurigheid en diversiteit* van de verschillende sfeergebieden.

> Duurzame binnenstad

Gezien het intensieve gebruik van de binnenstad moet het leefmilieu aan de hoogste eisen voldoen. De mogelijke komst van de tram en het schoner en stiller worden van de bus, maar zeker ook de uitbreiding van het autoluwe gebied en verdere stimulering van het fietsgebruik zijn hierbij van groot belang. In goed overleg met ondernemers en horeca zoeken we naar oplossingen die bijdragen aan een energieneutrale (binnen)stad. De binnenstad is niet alleen de huiskamer, maar ook de etalage van de stad. Een duurzame stad is ook een *gezonde binnenstad*, die uitnodigt tot beweging. We versterken de groenstructuur en maken deze meer zichtbaar en bruikbaar. Er is alle reden om van duurzaamheid een ijkpunt te maken met het oog op de diverse maatregelen en projecten waarmee we de economische en culturele ontwikkeling van de binnenstad willen versterken.

> Het economisch en cultureel hart

Rond de Grote Markt, de Vismarkt en het kernwinkelgebied stimuleren we de concentratie van gevarieerde detailhandel, de markt, informatie, horeca en vrije tijd. Het is het brandpunt van de stad, een plek voor iedereen, met grote economische en culturele betekenis en grote

Damsterdiep

dynamiek. Met de ontwikkeling van Forum, de Oost- en Noordwand bieden we ruimte aan de verbetering van de ruimtelijk functionele structuur en kiezen we voor een nieuwe publiekstrekker, die zorgt voor grote loopstromen in dit gebied. De gebouwen rondom de Grote Markt, de activiteiten die ze herbergen en de openbare ruimten zijn bij uitstek geschikt voor het organiseren van evenementen die bewoners en bezoekers van de stad naar de binnenstad toe trekken. De realisatie van Forum en de Oostwand, de ontwikkeling van de Noordwand en mogelijk de tram geven het centrale plein van onze stad een ander aanzien, waarop inrichting en gebruik moeten worden afgestemd.

> **Groningen Winkelstad**

In vergelijking met andere steden doet de binnenstad van Groningen het qua economisch functioneren heel goed. We continueren de keuze voor een compact kernwinkelapparaat, waarbij we inzetten op het verstevigen van de winkel-8-structuur + route Westerhaven. Speerpunt hierbij is de ontwikkeling van Oost- en Noordwand met een trekker van formaat.

Kwaliteitsverbetering denken we te kunnen realiseren met meer nieuwe winkelformules, meer dure speciaalzaken, een nieuw warenhuis en mogelijk uitbreiding van overdekt winkelen. Naast de keuze voor het Sontplein als locatie voor grootschalige detailhandel willen we in de binnenstad extra ruimte voor grootschaliger eenheden mogelijk maken in de Noordwand en aan het Damsterdiep, en door samenvoeging van kleinschalige eenheden. Voor straten als Gelkingestraat, Oude Ebbingestraat,

Steentilstraat en Nieuweweg gaan we in samenwerking met de ondernemers na welke structuurversterkende maatregelen mogelijk zijn.

> **Wonen in de binnenstad**

Wonen in de binnenstad is en blijft in trek, voor bijna iedereen. In vergelijking met andere grote steden wordt de binnenstad intensief bewoond. Inclusief de Hortusbuurt herbergt de binnenstad circa 16.000 bewoners, waarvan de grootste groep op kamers wonende jongeren en studenten betreft. Het wonen draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de levendigheid en sociale veiligheid van de binnenstad. Daarom, maar zeker ook gezien de groeiende vraag naar (binnen)stedelijk wonen van verschillende doelgroepen, staan we een versterking van de woonfunctie voor. Gezinnen, ouderen en het wat duurdere segment krijgen daarbij extra aandacht. De binnenstad is de meest aantrekkelijke woonlocatie voor studenten vanwege het levendige karakter en de nabijheid van voorzieningen. De vraag naar studentenkamers in en rond de binnenstad blijft de komende jaren onveranderd groot. Wij faciliteren deze vraag door voor het gebied binnen de Diepenring geen beperkingen te stellen aan het aantal kamerverhuurpanden. Daarnaast gaan we op zoek naar een aantal locaties (nieuwbouw en verbouw) waar jongerenhuisvesting kan worden gerealiseerd om de groeiende vraag naar kamers op te kunnen vangen.

Versterking van de woonfunctie realiseren we enerzijds door nieuwbouw en herontwikkeling op vrijkomende locaties (bijv. Minerva, garage Haddingestraat, Camera-

Speerpunten van de kwaliteitsimpuls

locatie) en anderzijds door verbouw in het kader van *Wonen boven Winkels*, bij vrijkomende kantoorpanden en door het bewoonbaar maken van historisch waardevolle panden. Het aanbrengen van een aantal hoogteaccenten past hierbij.

Door zorgvuldig beheer en vernieuwing behouden we de gevarieerde woonkwaliteit van de bestaande buurten in en rondom de binnenstad. Aan de westkant van de binnenstad stimuleren we een monumentale zone, zowel historisch als qua nieuwe architectuur, die gericht is op wonen in een relaxte stedelijke omgeving met terrassen aan het water en de bruine vloot voor de deur. In de Muurstraat/Hoekstraat willen we de prostitutie afbouwen en tot woongebied transformeren, met karakteristieke kleinschalige woningbouw. In de Hortusbuurt is wonen veel kleinschaliger, met de groene omgeving van het Noorderplantsoen en de verborgen hofjes als belangrijkste kwaliteit.

In het gebied Binnenstad-Oost (van Bloemstraat tot Damsterdiep) is sprake van een groot aantal ontwikkelingen en in uitvoering dan wel op stapel staande projecten. Bepaalde delen van het gebied kennen een mindere kwaliteit, die bedreigend kunnen zijn voor een gunstige ontwikkeling van deze buurt tussen het centrum en het UMCG. Binnenstad-Oost komt daarom in aanmerking voor een nadere studie naar de ontwik-

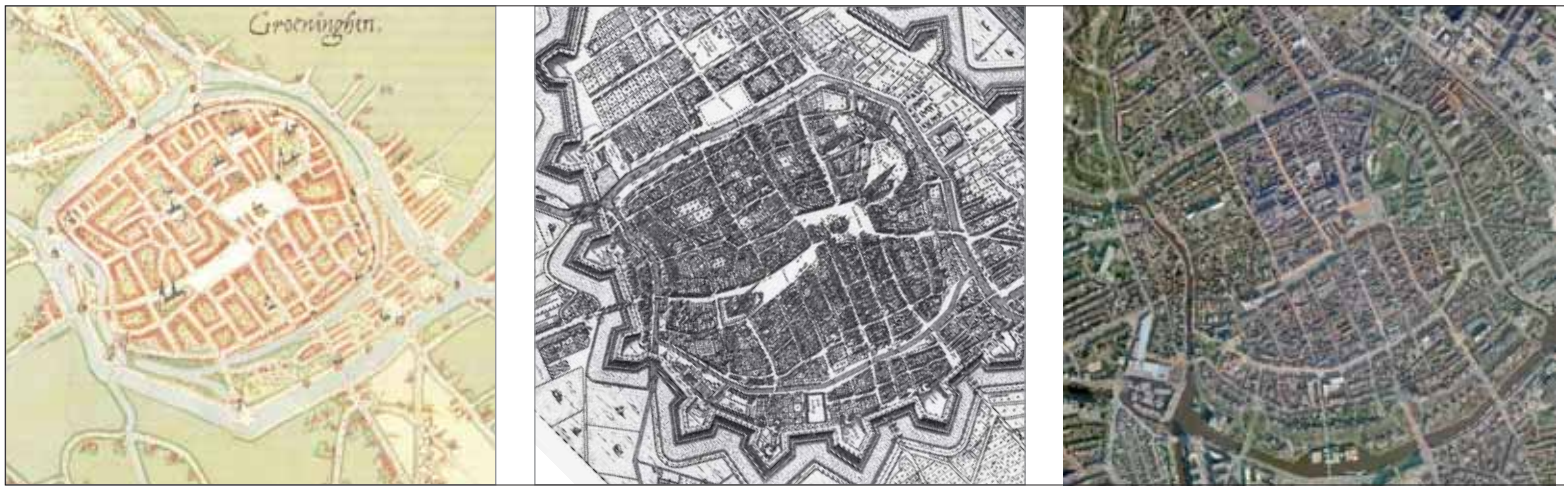
kelingskansen en het versterken van het wonen (voor meerdere doelgroepen) en het werken, en ook voor een goede menging ervan. Het actuele bestemmingsplan waarover we voor dit gebied beschikken, biedt voor de verschillende deelgebieden met een eigen karakter goed de ruimte om impulsen te doen, en ook die van marktpartijen te stimuleren. Impulsen, die dit zeer karakteristieke en oude binnenstadsgebied zeker ten goede zullen komen.

Meer wonen vraagt om parkeervoorzieningen, die we onder andere realiseren door het bezoekersparkeren te vervangen door buurtstallingen. Tevens moet de binnenstad beschikken over onderwijs-, speel- en kinderopvangmogelijkheden.

> Horeca en Toerisme

Het gaat goed met de horeca. Het aantal bedrijven groeit en er wordt goed verdiend. Horeca levert een wezenlijke bijdrage aan een levendige en gevarieerde binnenstad en zorgt er mede voor dat na sluitingstijd de binnenstad aantrekkelijk en levendig blijft. In de omgeving van de Poelestraat/Peperstraat vinden we het 'uitgaanscentrum' met geconcentreerde horeca en restaurantjes, voor een divers maar vooral jonger publiek. De nachthoreca zorgt overdag voor een doodse aanblik. Mogelijk ontstaan tussen Forum en de Damsterdiepgarage meer loopstromen waarop de daghoreca kan inspelen. Door de

horeca te betrekken bij het evenementenprogramma ontstaat voor beide partijen een meerwaarde. In Binnenstad-Zuid-Oost en dan met name op het Poelplein en het Kattendiep, zijn mogelijkheden voor een upgradung van het verblijfsklimaat. We stimuleren de ondernemers daarbij hun verantwoordelijkheid te nemen. Groningen ontbeert nog een 5-sterren hotelaccommodatie. Een locatie in of aan de rand van de binnenstad zou wenselijk zijn.

Groningen beschikt zeker over goede mogelijkheden voor bezoek door toeristen, die dat gelukkig ook in groten getale doen. Het Groninger Museum, de (historische) binnenstad met zijn verschillende sferengebieden zelf, de architectuur in bredere zin, diverse evenementen, maar ook de ligging van de Stad in de directe nabijheid van het Groninger Ommeland en Drenthe is voor velen reden tot een bezoek. In samenwerking met Marketing Groningen werken we met promotiecampagnes, de uitbouw van hotelcapaciteit en het werken aan een aantrekkelijke binnenstad met een aansprekend evenementenprogramma aan de vergroting van de bezoekersstroom. Niet alleen de vergroting van die stroom is van belang, maar ook een zodanige voorzieningenstructuur en aantrekkelijk programma, dat bezoekers zich uitgenodigd voelen hier langer te verblijven. Het is duidelijk, dat een goed bereikbare stad en binnenstad bijdragen aan deze ambitie. We zullen de komende jaren specifieke aandacht hebben voor het vaartoerisme en een betere benutting van het water als attractie nastreven. Daartoe zullen we toewerken naar een betere beleving en gebruik van het water, zowel vanaf de kade als op het water zelf.

Terrassen en wandelpromenades langs het water, meer aanlegsteigers voor boten, extra evenementen met historische schepen (nu ook Groningen Winterwelvaart), gebruik van watertaxi's en kwaliteitsverbetering van het wonen aan het water zijn daarvan sprekende voorbeelden.

> Warenmarkt

Binnensteden manifesteren zich veelal onderscheidend op sfeer. Een aantrekkelijke en goed functionerende warenmarkt vormt een attractie voor Stadgers en bezoekers uit regio en buitenland (Duitsers). De kwaliteit van de markt in de binnenstad staat onder druk, ook als gevolg van het veranderende consumentengedrag. Juist nu kan de kracht van de markt eruit bestaan dat zij inspeelt op niches in de markt: voedings- en speciaalzaken zijn deels uit de binnenstad verdwenen. Een kwaliteitsslag van de warenmarkt is dan ook wenselijk en noodzakelijk. Voor de Vismarkt zien we hierbij goede kansen vooral voor de foodsector om een grote bijdrage te leveren aan de levendige binnenstad die we voorstaan. Voor de Grote Markt gaan we uit van een gecompriemeerde opzet van de warenmarkt gedurende de jaren dat er aan en rond de Grote Markt wordt gewerkt. Voor de langere termijn gaan we na welke mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering van de warenmarkt hier liggen in relatie tot de realisatie van Oost-en Noordzijde, de mogelijke inpassing van de tram en het uit te breiden evenementenprogramma.

> Meer groen

De binnenstad kent een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur. Het Martinikerkhof, de Prinsentuin, de singels

*Van links naar rechts:
Kaart van Jacob van Deventer, ca. 1560
Kaart van Haubois, ca. 1634
Luchtfoto binnenstad, 2007
Projectkaart binnenstad.nu, 2008*

Speerpunten van de kwaliteitsimpuls

en diverse meer ‘verborgen’ hofjes en binnentuinen zijn belangrijk voor het leefmilieu en worden daarom door het bestemmingsplan beschermd. Een versterking van de groene kwaliteit is gewenst in verband met onze duurzame ambities en de klimaatverandering.

Met projecten als *Meer Bomen in de Binnenstad*, de herinrichting van de Diepenring, het beter zichtbaar maken van de ‘verborgen plekken’ in de stad en de subsidie voor groene daken willen we de komende jaren de eerste stappen zetten.

> Binnenstad aan het water

Groningen, en zeker ook de binnenstad, heeft een lange geschiedenis met het water en de scheepvaart. De binnenstad is er met de Diepenring zelfs mee omringd: een karakteristieke groen-blauwe zone langs de rand van de binnenstad, die het waard is om heringericht te worden tot een meer aantrekkelijk verblijfsgebied.

Al in de nota Watergang van 1998 is aangegeven dat de situatie van het wonen op het water van de Diepenring aanpak behoeft. De Noorderhaven dreigt een tweede woonschepenhaven te worden.

De onderhoudssituatie van verschillende schepen in de Diepenring laat te wensen over. In aansluiting op de plannen tot herinrichting van de Diepenring is een stevige impuls van de kwaliteit van de schepen en het aanzien ervan zeer gewenst. In samenwerking met

belangenorganisaties streven we, in combinatie met de aanpak van de wallenkanten en sanering van de afvallozing, naar verbetering van het gebruik van de Noorderhaven en de verbetering van de woonkwaliteit van de schepen, op een zodanige wijze dat dit passend is bij het historische karakteristiek van de Diepenring. Het water waarover we beschikken biedt mogelijkheden voor initiatieven in het kader van museumactiviteiten, toerisme, duurzame watertaxi's en evenementenorganisatie, onder andere aan de Hoge en Lage der A en havenfaciliteiten in de Oosterhaven. We willen profiteren van de verbeterde waterkwaliteit van de singels, door deze beter voor het publiek toegankelijk te maken.

> De historische (binnen)stad

Het historische karakter van de binnenstad blijft sterk bepalend voor het eigen gezicht en de aantrekkingskracht van de binnenstad. Dat wordt zichtbaar door de vele monumenten en beeldbepalende panden die de binnenstad rijk is en in het historisch samenstel van straten en pleinen. Naast de zichtbare kwaliteit van de historische binnenstad kennen we ook de ‘verborgen stad’. De stad voor wie hem wil zoeken, en waar je de rust ervaart te midden van het rumoer van de binnenstad. Meest in het oog springend zijn de hofjes, die nog altijd een woonfunctie hebben. De historische achtergrond is een kwaliteit op zich en trekt vele bezoekers

Speerpunten van de kwaliteitsimpuls

naar de binnenstad. Een geschenk vanuit het verleden, waar we zorgvuldig mee om willen gaan om het nog generaties lang als binnenstedelijke kwaliteit te kunnen behouden.

> **Spraakmakende evenementen**

Naast fysieke vernieuwing onderscheiden we ons met een spraakmakend evenementenprogramma en ons culturele aanbod. We hebben het Groninger Museum, het Forum en grote spraakmakende festivals als Noorderslag, Eurosonic, Noorderzon en Noorderlicht. Samen met RUG en Hanzehogeschool zetten we Groningen op de kaart als jonge, duurzame en talentvolle cultuur- en kennisstad. Streven is om vier keer per jaar een topevenement te hebben, waarmee we ons vernieuwende en uitdagende karakter laten zien, en veel bezoekers uit de regio en daarbuiten aantrekken en waar andere initiatieven op aan kunnen haken. Van groot belang is goede afstemming met de programmering van de culturele instellingen. Met name een verrassende, gevarieerde en aansprekende programmering van het Forum is cruciaal voor de aantrekkingskracht van de binnenstad op langere termijn. Zeker ook voor de periode waarin grote bouwprojecten in de binnenstad in uitvoering zijn, verwachten we veel van een goed evenementenprogramma en het cultuuraanbod waarover de binnenstad beschikt.

> **De creatieve stad: het Ebbingekwartier**

Ten noorden van de binnenstad ontwikkelen we het Ebbingekwartier met innovatieve en creatieve bedrijvigheid, kennis en cultuur. Een vernieuwende omgeving met broedplaatsen, werkplaatsen en podia en mogelijk een locatie waar het kunstvakonderwijs tot verdere bloei kan komen. De economie en de werkgelegenheid, ook voor lager opgeleiden, is gebaat bij de ontwikkeling van creatieve processen en de groei van de creatieve industrie.

> **De veilige binnenstad**

Door inzet van velen is het gevoel van veiligheid bij bewoners en bezoekers de afgelopen jaren toegenomen. Alertheid blijft zeker geboden, want in onze drukke binnenstad, met zo veel activiteit, is het risico van conflict en overlast heel reëel en op sommige tijdstippen en locaties verhoogd aanwezig. In samenwerking met ondernemers, bewoners en politie werken we dan ook aan een binnenstad waar sprake is van veilig uitgaan en veilig ondernemen en waar woonbuurten zo weinig mogelijk hinder ondervinden van de met verslaving gepaard gaande overlast. Doordat instellingen samen met corporaties aan de groep die daarop is aangewezen een passend aanbod van hulp en huisvesting bieden, is er ook voor hen ruimte in de binnenstad.

Stationsgebied

De bereikbare binnenstad

6 De binnenstad bereikbaar voor iedereen. Een goed evenwicht tussen de verschillende vormen van vervoer.

Een uitstekende bereikbaarheid is voorwaarde om de bezoekers, werkers en bewoners daadwerkelijk mogelijk te maken de binnenstad op een snelle en veilige manier te bereiken. In de Structuurvisie *Stad op Scherp* schetsen we de maatregelen om de bereikbaarheid van de stad in de toekomst te kunnen blijven garanderen. De aanpak van de Zuidelijke Ringweg als levensader voor de stad, die nu dichterbij is gekomen, is ook voor de binnenstad van zeer grote betekenis.

De binnenstad en directe omgeving biedt werkgelegenheid aan duizenden arbeidsplaatsen. Ook vindt een groot aantal studenten hier hun studieplek. Dit woon-werkverkeer betekent drukte in de ochtend- en avond-

spits op werkdagen en dan vooral op de ringwegen. De andere bezoekers van de binnenstad komen meer gespreid over de dag en daarnaast vooral op zaterdag en koopzondagen. De modal-split van deze bezoekers is evenwichtig verdeeld in vier min of meer gelijke kwarten: automobilisten, OV-gebruikers, fietsers en voetgangers. Bij de regionale bezoekers zien we een groeiend autogebruik.

De binnenstad zal zich de komende jaren in een groeiende bezoekersstroom kunnen verheugen. Dit is het gevolg van de economische en culturele ontwikkeling in het centrum zelf, maar zeker ook door de ontwikkeling van de locaties en dynamo's rondom de binnenstad. Optimale bereikbaarheid van en een goede en veilige verbinding tussen deze locaties en het centrum van de binnenstad is van groot belang. Opdat de binnenstad optimaal kan profiteren van combinatiebezoek.

Om de bereikbaarheid van stad en binnenstad in de toekomst te kunnen blijven garanderen kiezen we voor een kwaliteitsimpuls in het openbaar vervoer, indien mogelijk met de introductie van de tram en met een

verfijnder fietsnet. De auto houden we zo veel (en zo ver) mogelijk uit de binnenstad. Door uitbreiding van het autoluwe gebied in de binnenstad en door het bieden van goede parkeermogelijkheden zo veel mogelijk aan de randen van zowel de stad (P+R) als de binnenstad maken we het centrum optimaal bereikbaar voor de verschillende vormen van vervoer. Bij de voorziene groei zal de huidige verdeling in kwarten dan ook worden gewijzigd: meer mensen zullen gebruik maken van openbaar vervoer en fiets.

Auto

De autobereikbaarheid is voldoende om een forse groei op te vangen. Met de uitbreiding van P+R-voorzieningen aan de rand van de stad en een goed citybus-systeem realiseren we een snelle route naar de binnenstad. Tot 2014 realiseren we met de ontwikkeling van Damsterdiep (545 pp), Ciboga (1250 pp) en Forum (voorshands 385 pp) voldoende parkeervoorzieningen. Op de langere termijn biedt het stationsgebied voldoende perspectief. Wel verdient de kwaliteit van een aantal parkeergarages een impuls (aanrijroute, vindbaarheid, comfort, looproute naar de binnenstad). Met de realisatie van Berlagebrug, Sontbrug en een verbinding door de Oosterhamrikzone verbetert de bereikbaarheid van het zuidoosten van de (binnen)stad. De Diepenring zorgt na herinrichting voor een goede ontsluiting van de binnenstad en aanliggende wijken. Deze herinrichting en upgrading is mogelijk doordat

de huidige parkeerfunctie wordt overgenomen door de parkeergarages Damsterdiep en Forum. Ook het overige kort parkeren in de binnenstad wordt zo veel mogelijk beperkt. De goede verbinding van Sontplein/Damsterdiep met de binnenstad maakt de verbetering van het verblijfsklimaat in Binnenstad-Zuidoost mogelijk, waaronder de uitbreiding van het autoluwe gebied in de Steentilstraat.

Venstertijden/stadsdistributie

Het centrumgebied van de binnenstad is grotendeels gesloten voor autoverkeer. Er rijden bussen, taxi's, vuilniswagens, hulpverlenings-diensten en auto's van bewoners. De ondernemingen worden bevoorraad binnen de venstertijden. Er is momenteel geen aanleiding de venstertijden of het venstergebied te wijzigen. In de toekomst achten we meer innovatieve vormen van stadsdistributie wenselijk.

Openbaar vervoer

De kwaliteit van het openbaar vervoer naar en in de binnenstad bleef de afgelopen jaren achter ten opzichte van de investeringen in de autobereikbaarheid en parkeren. Met de ontwikkeling van het Kolibri-netwerk (voor stadsgewestelijk OV), de mogelijke introductie van de tram in de binnenstad en de ontwikkeling van het stationsgebied als super-OV-knooppunt halen we deze achterstand ruimschoots in en wordt de binnenstad ook voor de regio optimaal ontsloten.

Stadsbalkon

De bereikbare binnenstad

In het geval van introductie van de tram zullen bussen in de toekomst de Grote Markt niet of in veel mindere mate aandoen en halteren aan het Zuiderdiep, mogelijk de Diepenring en Hoofdstation.

De kwaliteit van het P+R systeem is gekoppeld aan de directe, snelle en hoogfrequente verbinding naar het hart van de stad. We zetten vol in op de uitbreiding van dit succesvolle systeem. Wel willen we het aantal citybussen dat naar het hart van de binnenstad doorrijdt verminderen, ten gunste van het verblijfsklimaat. Mogelijk kan de tram een deel van de functie van de citybus overnemen.

Fiets

Groningen is fietsstad en dat vinden we een groot goed. Een groot deel van het binnenstadsbezoek komt per fiets. We staan voor de toekomst een groeiend aandeel van het fietsgebruik naar de binnenstad voor.

Knelpunten zijn er op verschillende routes van en naar de binnenstad waar bus en fiets om de ruimte strijden. In een enkel geval zitten fietsers en voetgangers elkaar in de weg. We streven er naar de conflicten tussen bus

en fiets te verminderen of te vermijden. Bij de studies naar de mogelijkheden van de tram gaan we er van uit de routes van tram en fiets zo veel mogelijk te scheiden en de fietsroutes naar de binnenstad duidelijk en veilig te ontwerpen. We blijven er op inzetten dat het fietsen naar en in de binnenstad aantrekkelijk is. De fietser moet zich in de binnenstad welkom weten door voldoende stallingsmogelijkheden van hoge kwaliteit (comfortabel, gratis). Door omvangrijke uitbreiding van overdekte en bewaakte stallingen (Forum, Noordwand, Haddingestraat), voor kort stallen goede mogelijkheden in de openbare ruimte, en zeker ook door goede vindbaarheid, voorkomen we een te zware belasting van de schaarse openbare ruimte. Ruimte waar ook anderen - voetgangers, bezoekers van terras, markt of evenement - graag gebruik van maken.

**Binnenstadvisie:
ruimtelijke transformatie**

	<i>Stationsgebied</i>		<i>Kwaliteitsverbetering
wonen Binnenstad-Oost</i>		<i>Versterken van verbinding</i>
	<i>Damsterdiep</i>		<i>Kwaliteitsverbetering
gebouwen / wanden</i>		<i>Verbeteren verblijfsklimaat</i>
	<i>Ebbingekwartier / Ciboga</i>		<i>Ingrijpende kwaliteits-
verbetering openbare ruimte</i>		<i>Verbeteren verblijfsklimaat</i>
	<i>Bodenterrein</i>				<i>Verbeteren gebruik oevers
en kades</i>

De openbare ruimte is van ons allemaal

7 Het is druk in de binnenstad. Gelukkig maar. Heel veel mensen gaan om een groot aantal redenen naar de binnenstad. Daar is ruimte voor nodig, vooral voor voetgangers.

Met *Binnenstad Beter* en het project *Ruimte voor Ruimte* hebben we de openbare ruimte opnieuw ingericht met aantrekkelijke bestrating, verlichting en straatmeubilair. Door daarbij een eenduidig en duidelijk beleid te voeren voor uitstallingen, reclame en terrassen hebben we de binnenstad veel meer ruimte kunnen geven. Ruimte die met recht weer publiek domein is, van ons allemaal. Een domein waarin de voetganger centraal staat, want dat is immers wat een binnenstadsbezoeker uiteindelijk altijd wordt. Onze Groningse aanpak heeft ertoe geleid dat de waardering voor en het bezoek aan de binnenstad belangrijk is toegenomen.

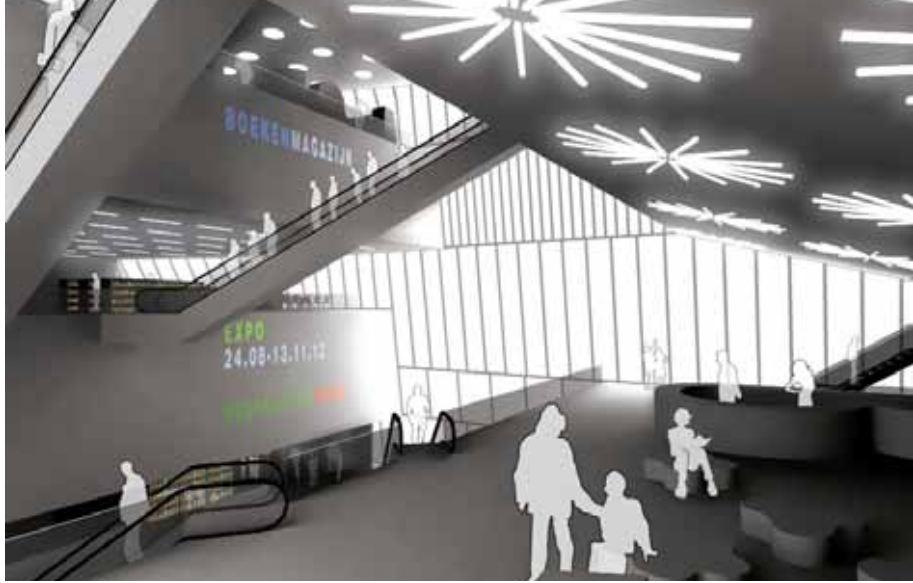
Alle reden om zorgvuldig met het publieke domein van de binnenstad om te blijven gaan. We blijven de voetganger centraal stellen en kijken nog eens goed naar

de uitgangspunten van *Ruimte voor Ruimte*. Het blijft immers van groot belang dat iedere voetganger (of rolstoelgebruiker) zich vrij in de, op sommige plekken en sommige momenten zeer drukke, binnenstad moet kunnen bewegen. We staan een binnenstad voor met een sociaal veilige omgeving, een schoon en goed onderhouden openbare ruimte, die toegankelijk is voor iedereen, en die de bezoeker een positief signaal geeft over de meest wenselijke manier van het gebruik ervan. De toegankelijkheid (in brede zin) van de binnenstad krijgt de komende jaren een extra impuls.

Het is zaak om actuele oplossingen te vinden voor nieuwe vragen die zich voordoen en afwegingen te maken in verband met een groot aantal functies die een beroep doen op het gebruik van de openbare ruimte. Dit ook gezien de groeiende stroom binnenstadsbezoekers die we in de toekomst verwachten en die niet alleen een levendige en aantrekkelijke binnenstad willen, maar ook de ruimte om hun activiteit te kunnen ontplooiën. Meer bezoek betekent meer activiteit, waardoor op enkele locaties en op sommige momenten in week of jaar de bezoekers elkaar in de weg (dreigen te) zitten. Er zullen nieuwe oplossingen voor het fietsparkeren (overdekt en in de openbare ruimte) gevonden moeten worden. Economische belangen stellen de bestaande

Impressie Forum-interieur

De openbare ruimte is van ons allemaal

regelgeving ter discussie. Het uitstallingsbeleid is verruimd. Het terrassenbeleid bleek aan herijking toe. Om een schone, levendige en aantrekkelijke binnenstad te houden is het wenselijk om meer en andere functies in de openbare ruimte een plek te geven: ondergronds afval, verwijsborden, straatmeubilair, toiletvoorzieningen, en meer groen en bomen. In samenwerking met de ondernemers zullen we kijken waar sfeerverhogende en duurzame maatregelen mogelijk zijn met betrekking tot het aanzien van de openbare ruimte en de puien en gebouwen die deze ruimte omzomen. In de binnenstad kennen we verschillende sfeergebieden. De openbare ruimte willen we zodanig inrichten en gebruiken, dat de eigen sfeer hierdoor wordt ondersteund.

We zien dat de handhaving losser is geworden. Door goede communicatie en het stellen van duidelijke regels wordt het handhaven van een aantrekkelijke binnenstad er gemakkelijker op. Het spreiden van het bezoek qua tijd en ruimte kan hierbij oplossingen bieden. En zeker ook door de inrichting en de gebruiksregels in verschillende sfeergebieden aan te passen aan de functie ervan. Hiermee kan de binnenstad een grotere aantrekkingskracht krijgen op die bezoekersgroepen die nu redenen hebben om de binnenstad te mijden of elders alternatieven te zoeken.

Een aantal plekken in de openbare ruimte krijgt de komende jaren extra aandacht:

- > De realisering van Forum, Oost- en Noordwand en de mogelijke komst van de tram hebben een grote impact op de Grote Markt, het centrum van ons publieke domein. Een nieuw inrichtings- en gebruiksplan is aan de orde.
- > Met de herinrichting van de Diepenring voegen we bij de entree van de binnenstad een zeer aantrekkelijke openbare ruimte toe. Door het parkeren te verwijderen en de rijbaan tot één te versmallen, geven we een belangrijke impuls aan de kwaliteit van de openbare ruimte.
- > Om ook meer van de kwaliteiten van het water langs de singels te profiteren, willen we langs het Verbindingskanaal een publiek toegankelijke route realiseren. Hoge en Lage der A, en ook de Oosterhaven bieden belangrijke kansen voor het toerisme.
- > Verbetering van de looproutes van parkeergarages en bronpunten aan de rand van de binnenstad naar het centrum. De verbinding alleen al is een stimulans om het aanzien en de inrichting ervan te ontwikkelen (bijvoorbeeld Ebbingestraten, Steentilstraat, Nieuwe-weg), en daarmee de voetganger een aantrekkelijk verblijfsklimaat te bieden.

Hoe verder op weg naar binnenstad.nu?

COMMUNICATIE Binnenstad.nu maken we niet alleen, maar met elkaar. In 2008 heeft volop inspraak en participatie plaatsgevonden. Er is gesproken met vele betrokken organisaties, burgers en anderszins geïnteresseerden. De resultaten daarvan zijn verwerkt in de nota zoals u die nu in handen heeft en die in april door de gemeenteraad is vastgesteld. Een terugblik op het proces.

De structuurvisie *Stad op Scherp* bevat een opgave voor de binnenstad. Die is immers van grote betekenis voor de economische en culturele ontwikkeling van de stad. De binnenstad moet daarbij inspelen op ontwikkelingen die zich in en rond de stad afspelen en gebruik maken van de kansen die de binnenstad, de stad en de regio bieden. In het document dat u nu in handen heeft schetsen we de hoofdlijnen waarmee de bloei en groei van de binnenstad de komende jaren zichtbaar zullen worden.

Tijdens de voorbereidingen voor deze nota is veel onderzoek gedaan, zijn de nodige discussies met tal van relevante belangengroeperingen en instanties gevoerd en heeft veel overleg op diverse momenten plaatsgevonden. Aansluitend is het gesprek verbreed door met de stad als geheel in gesprek te gaan. Daarmee hebben we de neuzen niet alleen zoveel mogelijk dezelfde kant op willen krijgen, maar ook de

goede. Zeker ook omdat het de basis moet worden van een programma dat we gedurende de komende jaren in samenwerking met een groot aantal partijen zullen gaan uitvoeren. Het werken aan de binnenstad is een zaak van velen en vereist het initiatief, de inzet en de creativiteit van allen. Werken aan de voor de binnenstad noodzakelijke kwaliteitsimpulsen doen we daarom samen met iedereen die zich er bij betrokken weet.

In eerste instantie hebben we ons gericht op de direct bij de binnenstad betrokken ondernemers, vastgoedeigenaren en ontwikkelaars, winkeliers, gebruikers, bewoners en andere belanghebbenden. Wij hebben hen uitgenodigd voor een intensieve, open en inspirerende gedachtenwisseling over de Groningse binnenstad, nu en later.

In augustus en september 2008 is het conceptdocument besproken met een aantal sleutel-actoren: de GCC, Marketing Groningen, Horeca-Nederland, de CVAH (warenmarkt), Fietsersbond, bewonersorganisaties, Kamer van Koophandel, RUG, Hanzehogeschool en het Woonschepcomité.

Vanaf eind september 2008 zijn we het gesprek met de stad verder aangegaan. Toen startte de inspraakprocedure en werden binnenstadsbezoekers, -bewoners en -gebruikers breder geïnformeerd en werd hun inbreng gevraagd. Deze inspraakperiode liep daarbij gelijk op

met die van de structuurvisie voor de gehele stad en de groenstructuurvisie en startte op 26 september met een gecombineerde tentoonstelling in de hal van de dienst RO/EZ. Daarna werd de inspraak vervolgd in de vorm van een aantal debatten en workshops over verschillende onderdelen en facetten van binnenstad.nu. De inspraak duurde 6 weken.

Begin 2009 kon een definitief voorstel aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. Nadrukkelijk is ervoor gekozen om de inspraak niet slechts te focussen op uiteindelijke vaststelling van het voorliggende document binnenstad.nu.

Ook willen wij met de Groningse samenleving plannen ontwikkelen hoe we met elkaar diezelfde binnenstad de eerstkomende jaren aantrekkelijk kunnen houden als de verbouw gewoon doorgaat.

binnenstad.nu

Uitgave Gemeente Groningen, dienst RO/EZ, april 2009 >
 Fotografie Reyer Boxem, Harry Cock, Jan Glas, Jeroen van Kooten,
 Rick Luimes, Stijntje de Olde, Ger Roosjen en archief dienst RO/EZ >
 Vormgeving Maria Heikens > Druk PlantijnCasparie, Groningen

binnenstad.nu

De afgelopen vijftien jaar is er hard en consequent gewerkt aan de binnenstad van Groningen. Met als resultaat het verkrijgen in 2005 van de eretitel 'Beste Binnenstad van Nederland'. Om aan de top te blijven, moeten we - samen met bij de binnenstad betrokken organisaties en andere Stadgers - voortdurend blijven werken aan de vernieuwing van het stadshart. In deze nota staat het impulsprogramma waarmee het college van B&W dit de komende jaren wil realiseren. Binnenstad.nu is op 25 maart 2009 vastgesteld door de gemeenteraad.

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN